

PRVEK HRY, ŽÁNROVÁ KONTAMINACE, NONSENS V LITERATUŘE PRO DĚTI DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

Hofman, Hejná, Mrázková, Franková, Macourek aj.

ŽÁNRY

- Slovník literární teorie (Vlašín, 1977):
 - „souhrnné označení pro takové skupiny (soubory) literárních děl, které se vyznačují určitými společnými znaky, a to zejména kompozičními, tematickými nebo formovými“
 - ⇒ dělení na literární žánry je založeno na odlišování typických rysů
 - → někdy (i v literatuře pro děti a mládež) se mohou žánry prolínat
 - → nové žánry mohou vznikat
 - → v čase se mění obliba jednotlivých žánrů

NONSENS

- = nesmysl
- Estetického účinku je dosaženo spojováním zdánlivě nespojitých slov, které je absurdní, alogické
- Nonsensová pohádka

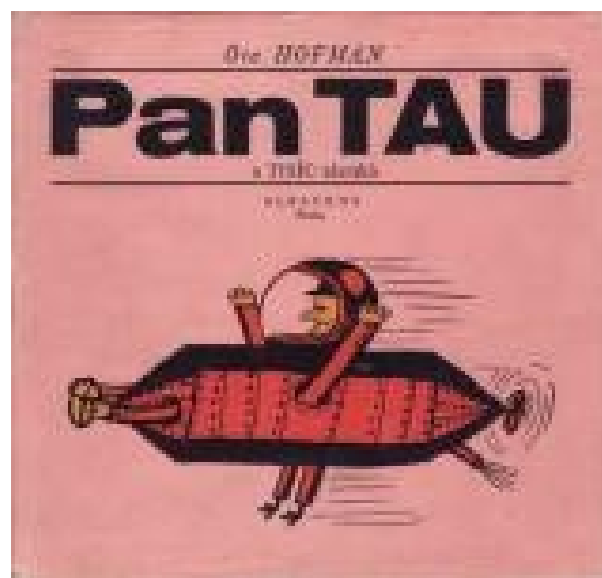
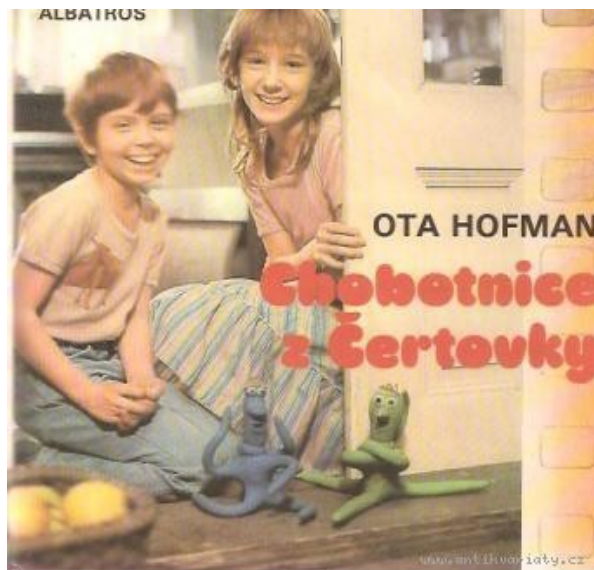
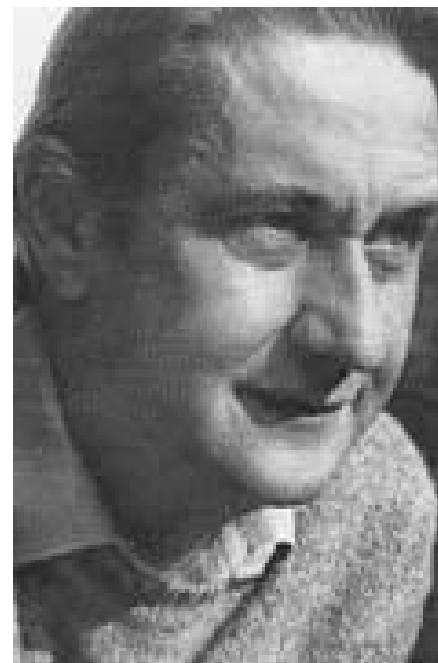
PROLÍNÁNÍ ŽÁNŮ, NONSENS A HRA V ČESKÉ PRÓZE 2. POLOVINY 20. STOLETÍ

- Ze starších autorů využíval např. Karel Poláček, Vítězslav Nezval
- 60. léta 20. století: nástup nové generace – spojena s filmovou tvorbou, výrazný nástup nonsensové pohádky (Macourek, Mikulka, Hejná, Mrázková, Vostrá, Aškenazy, Franková, Hanzlík)
- 70. a 80. léta – navazují na 60., výrazná kontaminace realistické příběhové prózy pohádkou (Hofman, Nepil, Čvrtek, Macourek)

OTA HOFMAN (1928 – 1989)

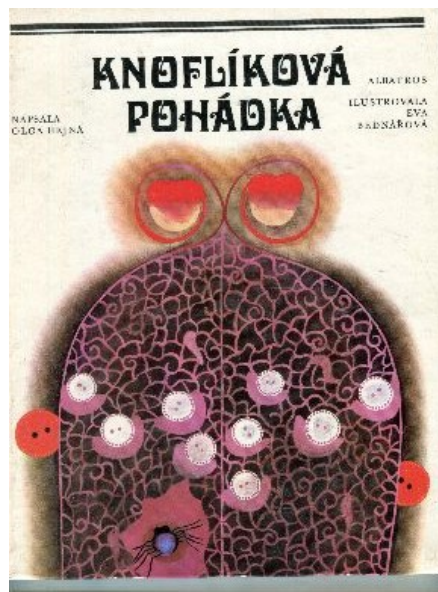
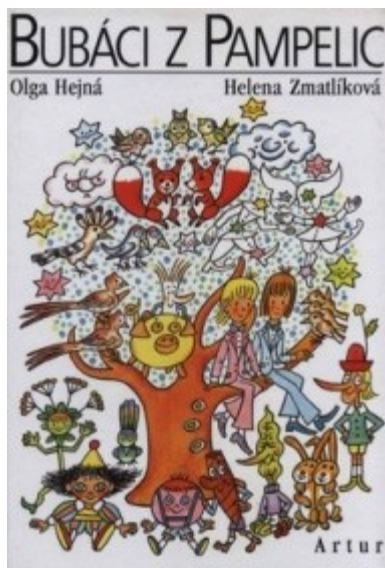
- Viz přednáška o příběhové próze
- *Pohádka o staré tramvaji* (1961)
- *Hodina modrých slonů* (1969)
- *Pan Tau a tisíc zázraků* (1974)
- *Lucie a zázraky* (1980)

OLGA HEJNÁ (1928)

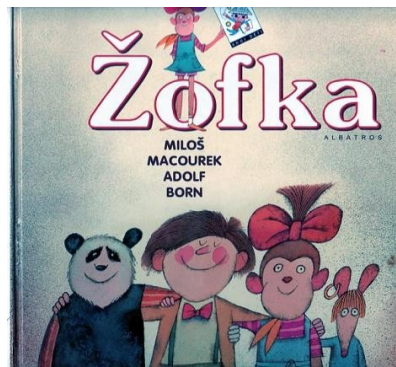
- Akademická sochařka a prozaička
- Především texty pro malé děti
- Zejména moderní pohádka
 - *Kouzelník Mařenka* (1965)
 - *Bubáci z Pampelic* (1969)
 - *Knoflíková pohádka* (1974)

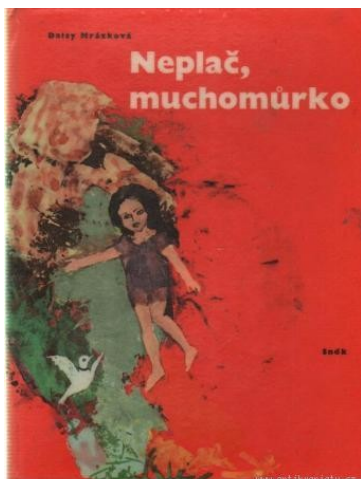
MILOŠ MACOUREK (1926 – 2002)

- Prozaik, básník, autor filmových a televizních scénářů (*Čtyři vraždy stačí, drahoušku, Pane, vy jste vdova!*; *Šest medvědů s Cibulkou*; *Arabela*; *Arabela se vrací*; *Létající Čestmír*; *Křeček v noční košili*; *Mach, Šebestová a kouzelné sluchátko*, *Konec vodníků v Čechách aneb Jak utopit doktora Mráčka*)
- komiksové scénáře
- Nonsensový postup
- Časté paradoxy vyplývající z doslovného chápání ustáleného spojení slov (fráze)
- Pohádkové soubory:
 - *Jakub a dvě stě dědečků* (1963)
 - *Mravenečník v počtenci* (1966)
 - *O hodném chlapečkovi, který se stal kredencí* (1965)
 - *Světě, div se!* (1974)
- *Mach a Šebestová* (1982), *Mach a Šebestová o prázdninách* (1993), *Mach a Šebestová za školou* (1998)
- *Žofka* (1992)
- Ilustrace Adolfa Borna

DAISY MRÁZKOVÁ (1923)

- Malířka, ilustrátorka a spisovatelka
- *Neplač, muchomůrko* (1965)
- Nonsens, fantazie
- na pomezí mezi příběhovou prózou a moderní pohádkou

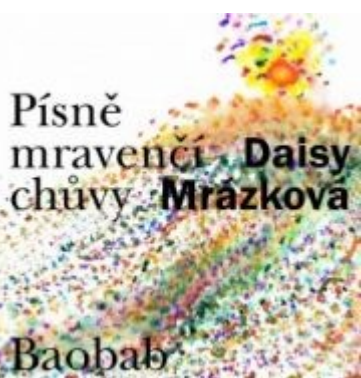
- Hra s jazykem

- *Chlapeček a dálka* (1969)

- *Můj medvěd Flóra* (1973)

- *Haló, Jacíčku* (1972)

- *Písně mravenčí chůvy* (2009) - poezie

HERMÍNA FRANKOVÁ (1928)

- Prozaička, dramatička, scénáristka
- Magistra farmacie
- Knihy pro dospívající dívky:
 - *Blázni a Pythagoras* (1966)
 - *Vendula aneb Francouzština pro pokročilé* (1981)
 - *Minervistka* (1984) – *Lékárníkových holka* (1996)
- Pohádky inspirované dětskou hrou: *Plavčík a saraceni* (1965)
- prózy založené na mísení realistických a fantastických prvků: *Dívka na koštěti* (1987), *Čarodějnice bez koštěte* (2006)
- Literární podoba seriálů M. Macourka: *Jak řídit inženýra Křečka* (1989), *Arabela 1 - 3* (1991, 1993, 1994)

LUDVÍK AŠKENAZY (1921 – 1986)

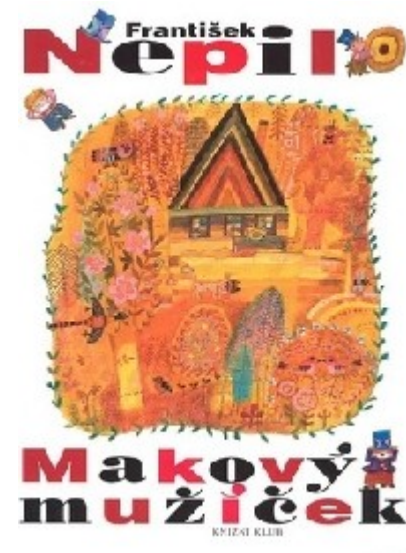
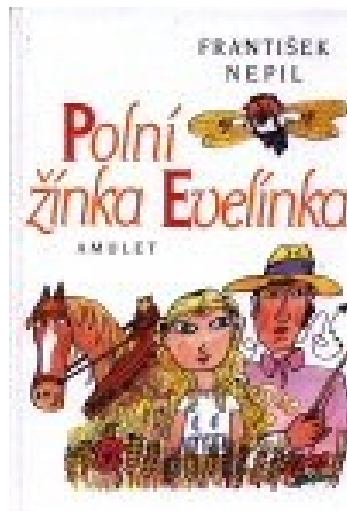
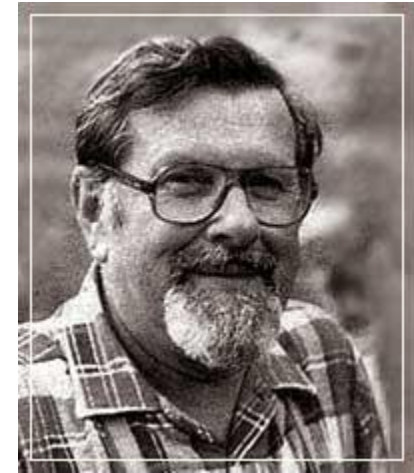

- Dramatik, prozaik, publicista, autor rozhlasových her
- Po 1968 emigroval
- *Putování za švestkovou vůní* (1959)
 - Podtitul: Pitryšek neboli Strastiplné osudy pravého trpaslíka
- *Praštěné pohádky* (1966)
- *Cestopis s jezevčíkem* (1970)

FRANTIŠEK NEPIL (1929 – 1995)

- Viz přednáška o příběhové próze
- prolínání reálného a fiktivního
 - *Makový mužiček* (1976)
 - *Polní žínka Evelínka* (1979)
 - *Naschválníček* (1981)
 - *Štuclinka a Zachumlánek* (1994)

EDUARD PETIŠKA (1924 – 1987)

- Prozaik, básník, překladatel, editor
- Pohádky, leporela:
 - *O jabloňce* (1954) – ilustrace Heleny Zmatlíkové
 - *Pohádkový dědeček* (1958)
 - *Jak krtek ke kalhotkám přišel* (1960)
- Pověsti a báje:
 - *Staré řecké báje a pověsti* (1958, rozš. 1964)
 - *Příběhy, na které svítilo slunce* (1967)
 - *Golem a jiné židovské pověsti a pohádky ze staré Prahy* (1968)

